

PRITARTA
Skuodo miesto vietos veiklos
grupės visuotinio narių susirinkimo
2023 m. gruodžio 7 d.
protokolu Nr. VS23-05



**Bendrai finansuojama
Europos Sąjungos**

ORIGINALAS

SKUODO MIESTO 2023-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

PATIKSLINTA
Skuodo miesto vietos veiklos
grupės visuotinio narių susirinkimo
2024 m. gegužės 10 d.
protokolu Nr. VS24-02

SKUODO MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

IVADAS

Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija (toliau - Strategija) yra siekiama skatinti aktyvią miesto gyventojų įtrauktį, gerinti įsidarbinamumą, skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus. Strategija parengta vykdant ES lėšomis finansuojamą projektą Nr. 11-001-T-0001 "Skuodo miesto 2023-2029 m. vietos plėtros strategijos parengimas". Projektas buvo vykdomas vadovaujantis 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ veiklos „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodo (BIVP) taikymas: parama vietos plėtros strategijų rengimui“ projektų finansavimo sąlygų aprašu (toliau – PFSA), patvirtintu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 m. vasario 9 d. įsakymo Nr. 1V-58 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. rugpjūčio 17 d. įsakymo Nr. 1V-536 „Dėl 2022–2030 metų Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

Strategija atitinka 2022-2030 metų Klaipėdos regiono plėtros plano tikslus ir uždavinius: 1 tikslą "Didinti regiono ekonominį ir turistinį patrauklumą" bei jo 1.1 uždavinį "Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną" ir 4 tikslą "Gerinti švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumą, paslaugų įvairovę bei kokybę" bei jo 4.2 uždavinį "Plėsti socialinių paslaugų spektrą ir pagerinti paslaugų prieinamumą bei kokybę".

Strategijos rengimo metu buvo atlikta išsami statistikos rodiklių analizė, remiantis Valstybės duomenų agentūros, Skuodo rajono savivaldybės ir jos įstaigų, Užimtumo tarnybos bei kitų institucijų pateiktais duomenimis. Norint labiau įsigilinti į vietos problematiką, buvo siekiama aktyvaus miestiečių įsitraukimo. Buvo organizuojamos sutelktų (focus) grupių diskusijos, vieši pristatymai, prašoma pateikti nuomonę, kokios problemos yra Skuodo mieste aktualiausios, siūloma aktyviai teikti pasiūlymus bei idėjas. Panaudojant aukščiausiai minėtą informaciją, buvo atlikta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė, suformuluotas tikslas ir uždaviniai. Strategija siekiama kurti sąlygas, padedančias socialiai pažeidžiamiems ir socialinę atskirtį patiriantiems Skuodo miesto gyventojams aktyviai integruotis į socialinę ir ekonominę aplinką. Įgyvendinant strategijos uždavinius, būtų veikiami dviem kryptimis - sudaromos palankios sąlygos verslų, jų tarpe socialinių verslų, kūrimuisi ir plėtrai bei socialiai pažeidžiami Skuodo miesto gyventojai būtų integruojami į bendruomenę, teikiant jiems socialines, pagalbos įsidarbinant bei kitas paslaugas.

Strategija orientuota į socialiai pažeidžiamų ir socialinę atskirtį patiriančių gyventojų tikslinių grupių - senyvo amžiaus asmenų ir jų šeimų narių, neįgalių asmenų ir jų šeimų narių, mažiau galimybių turinčio jaunimo, nepalankioje situacijoje esančių šeimų, auginančių mažus vaikus, socialinę riziką patiriančių ir socialinių įgūdžių stokojančių šeimų ir jose augančių vaikų, migrantų, bedarbių ekonomiškai neaktyvių asmenų ir kt., problemų sprendimą. Įgyvendinant strategiją, numatoma vykdyti 9 bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektus, kuriuose galės dalyvauti mažiausiai 350 dalyvių. Tikimasi, kad po dalyvavimo bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklose ne mažiau kaip 40 proc. dalyvių toliau dalyvaus socialinei integracijai skirtose veiklose ir darbo rinkoje.

**VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS
PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS**

TERITORIJA

Teritorija, kurioje įgyvendinama Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija, sutampa su Skuodo miesto teritorijos ribomis. Skuodas – miestas šiaurės vakarų Lietuvoje, Žemaitijoje, Klaipėdos apskrityje, 75 km į šiaurę nuo Klaipėdos, 2 km į pietus nuo Latvijos sienos. Šis miestas yra Skuodo rajono savivaldybės centras, jame veikia Skuodo miesto seniūnija. Miestas įsikūręs Pajūrio žemumos šiaurinėje dalyje, kelių 169 Skuodas–Plungė, 218 Kretinga–Skuodas ir 170 Mažeikiai–Skuodas sankirtoje. Į šiaurę nuo miesto į Bartuvos upę įteka Luoba, o rytinis miesto pakraštys eina Luobos kairiuoju intaku – Pušupiu. Bartuva čia yra patvenkta, todėl miesto pietvakariuose telkšo Bartuvos tvenkinys. Vakariiniu pakraščiu eina Bajorų–Priekulės (Latvija) geležinkelis. Pagal gyventojų skaičių Skuodo miestas yra vienas mažiausių rajonų centrų Lietuvoje. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Skuodas priskiriamas B kategorijos lokaliniais centrams (papildomojo tipo, pakankamo potencialo).

GYVENTOJAI

Remiantis Skuodo rajono savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, 2022 metų pabaigoje Skuodo mieste gyveno 5537 gyventojai. Tai sudaro truputį daugiau nei trečdalią visų Skuodo rajono savivaldybės gyventojų.

Skuodo mieste vaikai iki 18 metų sudarė palyginus nedidelę gyventojų dalį – 749 asmenys arba 13,5 proc. populiacijos. Nedaug ir jaunų žmonių nuo 18 iki 25 metų – 359 asmenys arba 6,5 proc. visų gyventojų. Didžiausią gyventojų dalį sudarė darbingo amžiaus žmonės nuo 25 iki 65 metų – 2822 asmenys arba 51 proc. bei 65 metų ir vyresni asmenys, kurie sudarė 29 proc. visų gyventojų (1863 asmenis) ir ši gyventojų dalis pastaruosius penkerius metus nuosekliai augo. Pastebima, kad Skuodo mieste, senstant visuomenei, daugėja senyvo amžiaus asmenų, kuriems yra būtinos socialinės paslaugos - dėl vienišumo, psichologinių priežasčių, negalios. Savivaldybės administracijos duomenimis, Skuodo mieste 2022 m. gyveno 288 asmenys su negalia, iš jų 17 vaikai ir 6 darbingo amžiaus žmonės su negalia.

Šeimų, patiriančių socialinę riziką, Skuodo mieste 2022 m. buvo 42, jose augo 85 vaikai. 76 šeimoms trūko socialinių įgūdžių. Mieste gyveno 9 niekur nedirbantys ir nesimokantys jaunuoliai, kuriuos galima būtų priskirti neaktyviems jauniems žmonėms pagal Jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje apibrėžtą sąvoką. Minėtame įstatyme yra nustatyta ir mažiau galimybių turinčio jaunimo sąvoka - tai jaunimas, neturintis tokių pat sąlygų kaip bendraamžiai savo kompetencijoms ir veikloms plėtoti, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria socialinių, ekonominių, išsilavinimo, kultūrinių, geografinių sunkumų, turi negalią ir (ar) sveikatos problemų. Įvertinus tai, kad Skuodo miestas yra geografiškai nutolęs nuo šalies ekonominių centrų, jame nėra pakankamai išvystytos paslaugos jaunimui, sudarytos palankios galimybės įgyti profesines kompetencijas, plėtoti veiklas, didžiąją dalį Skuodo jaunimo galima priskirti mažiau galimybių turinčio jaunimo grupei.

Skuodo rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2023 m. birželio mėn. Skuodo mieste gyveno 39 ukrainiečiai, pasitraukę iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos pradėto karo. 2022 m. ukrainiečių buvo 79, tačiau dėl to, kad jiems sunku buvo integruotis į visuomenę ir susirasti darbo, dalis išvyko į kitas Lietuvos vietas ar grįžo atgal į Ukrainą.

Užimtumo tarnybos duomenimis, 2023 m. pradžioje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Skuodo mieste sudarė 7,3 proc. Mieste buvo registruoti 226 bedarbiai, iš jų daugiau nei pusę sudarė bedarbės moterys (128). 101 bedarbis buvo vyresnis nei 50 metų amžiaus asmuo – tokiems žmonėms sunkiau integruotis į darbo rinką, rasti darbą pagal specialybę arba persikvalifikuoti. Ilgalaikių bedarbių Skuodo mieste 2023 m. pradžioje buvo 8, jaunų (16-29 m.) bedarbių buvo registruota 40. Viešai prieinamos informacijos, kiek Skuodo mieste yra ekonomiškai neaktyvių asmenų (kurie nėra registruoti Užimtumo tarnyboje kaip bedarbiai), nėra skelbiama, tačiau panagrinėjus Valstybės duomenų agentūros pateikiamus 2022 m. duomenis apie Skuodo rajono gyventojų skaičių (15484 gyv.) ir pasiskirstymą pagal amžių struktūrą (12,2 proc. sudaro vaikai nuo 0 iki 14 m. amžiaus bei 23,9 proc. sudaro vyresni nei 65 m. asmenys) bei užimtumą (5,4 tūkst. užimtų gyventojų), galima daryti prielaidą, kad apie 45 proc. darbingo amžiaus Skuodo rajono gyventojų sudaro asmenys, kurie nėra ekonomiškai aktyvūs. Panaši ekonomiškai neaktyvių asmenų dalis (gal kiek mažesnė) turėtų būti ir Skuodo mieste.

Skuodo miesto 2023–2019 metų vietos plėtros strategijos veiksmai yra orientuoti į labiausiai socialiai pažeidžiamas grupes – socialinę atskirtį patiriančius senyvo amžiaus gyventojus ir jų šeimų narius, mažiau galimybių turintį jaunimą, asmenis su negalia ir jų šeimų narius, bedarbius, ekonomiškai neaktyvius asmenis, socialinę riziką patiriančias šeimas bei juose augančius vaikus, nepalankioje situacijoje dėl neišplėtotų paslaugų esančias šeimas, auginančias mažus vaikus, taip pat orientuoti į tuos, kurie turi potencialo padaryti poveikį Skuodo miesto ekonomikai - žmones norinčius pradėti arba plėtoti verslą (taip pat ir socialinį).

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

1. Demografiniai veiksniai. Valstybės duomenų agentūros duomenys rodo, kad Skuodo mieste gyventojų skaičius per pastaruosius penkerius metus išliko palyginti stabilus, žr. 1 pav., nors bendras Skuodo rajono gyventojų skaičius sumažėjo 6 proc, o kaimo gyventojų skaičius sumažėjo 9,6 proc. Galima daryti prielaidą, kad dalis kaimo vietovių gyventojų, vykstant urbanizacijos procesams, persikraustė į miestą. Remiantis Skuodo rajono savivaldybės administracijos duomenimis apie Skuodo miesto gyventojų struktūrą pagal amžių (žr. 1 lentelę), matyti kad labiausiai sumažėjo vaikų iki 7 metų (-25,6 proc.) bei jaunimo nuo 16 iki 18 metų (-25,7 proc.). Mažesniu procentu, bet tirpo ir darbingų asmenų skaičius nuo 18 iki 65 metų amžiaus grupėse, vienintelė grupė, kuri augo - pensinio amžiaus gyventojai (+15,5). Vaikų ir jauno amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimas yra būdingas visai šaliai ir ypač rajoninėms savivaldybėms. Tai įtakoja mažėjantys gimstamumo rodikliai (pastebima, kad jie yra mažesni nei šalies ir regiono rodikliai, žr. 2 pav.), taip pat jaunimo migracija į Lietuvos didmiesčius ir užsienio valstybes. Jauni žmonės ieško geresnio uždarbio, platesnio paslaugų pasirinkimo jaunimui bei jaunoms šeimoms ir, dažnai, išvykę studijuoti į didmiesčius, nebegrįžta į gimtą kraštą. Auganti vyresnio amžiaus asmenų dalis yra būdinga taip pat ne tik Skuodo miestui. Per pastaruosius penkerius metus demografinės senatvės koeficientas (65 metų ir vyresnio amžiaus žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) tendencingai augo Skuodo rajone, Klaipėdos regione bei visoje šalyje (žr. 3 pav.). Reikia pabrėžti, kad Skuodo rajonas dar pažymi ir aukštesniu nei Klaipėdos apskrityje bei Lietuvos Respublikoje gyventojų medianiniu amžiumi - čia jis siekia net 49 metus (žr. 4 pav.). Pokyčius gyventojų struktūroje įtakoja ir migracija. Skuodo rajone išvykusių asmenų skaičius (apimantis tarptautinę migraciją ir vidaus migraciją), tenkantis 1000 gyventojų, 2017-2021 m. mažėjo nuo 53,8 iki 42,2, tačiau išliko didesnis nei regione (37,8) ir šalyje (32) (žr. 5 pav.).

2. Švietimo paslaugos ir paslaugos jaunimui. Švietimo situacija analizuota siekiant nustatyti gyventojų poreikius dėl vaikų ir jaunimo bendrojo ir neformaliojo ugdymo paslaugų, taip pat įvertinti sąlygas šeimų, auginančių vaikus atstovams, ypač moterims, integruotis į darbo rinką. Skuodo mieste veikia dvi bendrojo ugdymo mokyklos – Skuodo Bartuvos progimnazija ir Skuodo Pranciškaus Žadeikio gimnazija, jose teikiamos bendrojo ugdymo ir neformaliojo ugdymo (popamokinės veiklos) paslaugos. Veikia Skuodo meno mokykla, kurioje teikiamos neformalūs švietimo paslaugos – mokoma dailės, muzikos, choreografijos, taip Skuodo kūno kultūros ir sporto centras. Mieste yra tik vienas – Skuodo lopšelis-darželis. Mokinių skaičius Skuodo miesto bendrojo ugdymo mokyklose 2018-2022 m. išliko stabilus (žr. 6 pav.), tai rodo, kad mokyklų tinklas mieste yra pakankamai efektyvus. Mokinių, dalyvaujančių neformaliajame švietime, skaičius taip pat 2018-2022 m. buvo stabilus (išskyrus nuokrypį 2021 m., kai susidurta su Covid-19 pandemija, ir jis buvo sumažėjęs), tačiau dalyvavimo procentas nuo visų mokinių nebuvo labai aukštas – pavyzdžiui, 2022 m. sudarė 74 proc. nuo visų miesto bendrojo ugdymo mokyklose besimokančių. Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais rodiklio reikšmės 2018-2022 m. nuosekliai augo, tačiau šis rodiklis, lyginant su šalies bei Klaipėdos regiono rodikliais, atrodo gana žemas (žr. 7 pav.). Taip yra todėl, kad nemažai šeimų nusprendžia vaikus ugdyti namuose - dažnai vyrai uždarbiauja užsienyje, o moterys pasirenka nedirbti ir prižiūrėti ikimokyklinio amžiaus vaikus pačios. Be to, yra nemažai vaikų, kurių gyvenamoji vieta deklaruota Skuode, tačiau jie gyvena užsienyje ar kituose Lietuvos rajonuose. Neleisdamos vaikų į ikimokyklinio ugdymo įstaigas moterys dažnai užsisėdi namuose, neįgyja kompetencijų, būtinų norint integruotis į darbo rinką arba praranda profesinę kvalifikaciją.

Skuode veikia profesinio rengimo centras - Skuodo amatų ir paslaugų mokykla. Šioje mokykloje ruošiami transporto priemonių remontininkai, staliai-dailidės, apdailininkai ir kirpėjai. Mokinių skaičius per pastaruosius penkerius metus išaugo beveik 30 proc. (žr. 6 pav.), kas rodo didėjančią gyventojų susidomėjimą profesiniu ugdymu.

Skuode veikia savivaldybės įsteigtas Atviras jaunimo centras, kuris dirba su aktyviu jaunimu, dalyvaujančiu jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų arba neformalių jaunimo grupių (jaunimo iniciatyvų) veikloje, su jokiose veiklose nedalyvaujančiu jaunimu, kurių tėvai turi mažas pajamas, su socialinės rizikos, problemiško elgesio, socialinę atskirtį patiriančiais jaunuoliais ir jų grupėmis, o taip pat palaiko ryšius su jaunais Skuodo rajone gimusiais ir (ar) užaugusiais jaunuoliais, išvykusiais mokyti ar dirbti į kitas savivaldybes ar kitas valstybes.

Rengiant Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategiją, 2023 m. kovo 1 d. buvo organizuota sutelktos (focus) grupės diskusija su vietos jaunimu, jaunimo darbuotojais bei NVO, siekiant išsiaiškinti jų problemas ir poreikius. Diskusijos metu buvo išsakyta, kad viena didžiausių problemų yra menkos jaunimo užimtumo galimybės laisvalaikiu. Tradiciniai užsiėmimai po pamokų - muzikos, dailės, choreografijos, sporto yra vykdomi, tačiau pritraukia ne visus moksleivius. Skuodo mieste labai stokojama modernesnės aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros, kuri įrengta kituose šalies miestuose ar miesteliuose - pavyzdžiui, riedutininkų ar BMX dviračių parkų, laipynių parkų, kartodromo ir pan. Jaunimas laisvalaikiu būriuojasi lauke, dažnai prie Bartuvos patvankos, kyla pagundų elgtis nesaugiai, naudoti psichoaktyviausias medžiagas. Diskusijos dalyviai išsakė nuomonę, kad be aukščiau aptartų laisvalaikio praleidimo paslaugų, Skuodo mieste jauniems žmonėms trūksta geriau apmokamų darbo vietų, mažai galimybių verslumui ugdyti. Jaunimas, išvykęs studijuoti į kitus šalies miestus studijuoti, nėra linkęs sugrįžti į gimtąjį miestą.

3. Ekonominiai veiksniai. Daugumos ekonominių rodiklių atskirai Skuodo miestui nėra skelbiama, todėl šioje dalyje daugiau remtasi bendra informacija apie viso Skuodo rajono ekonominius rodiklius, darant prielaidą, kad jie atitinka Skuodo miesto situaciją, nes jame gyvena daugiau nei trečdalis visos savivaldybės gyventojų.

Skuodo rajone pastaruosius penkerius metus gyventojų užimtumas mažėjo ir tai tikriausiai yra susiję su pensinio amžiaus gyventojų proporcijos populiacijoje augimu (žr. 8 pav.). Moterų užimtumas buvo didesnis nei vyrų (nors iš žemiau pateikiamų duomenų matyti, kad moterys aktyviau registruojasi Užimtumo tarnyboje kaip bedarbės). Taip pat atitinkamai mažėjo ir gyventojų užimtumo lygis (žr. 9 pav.), kuris tapo mažesnis nei bendrai šalyje ir apskrityje. Nagrinėjant pastarųjų penkerių metų duomenis (žr. 10 pav.), matyti, kad nedarbo lygis (registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis) Skuodo rajone buvo mažesnis arba atitiko šalies rodiklį. Užimtumo tarnybos duomenimis, Skuodo mieste 2023 m. sausio 1 d. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis sudarė 7,4 proc. ir buvo šiek tiek aukštesnis nei bendras rajono rodiklis 2022 m. Nagrinėjant Užimtumo tarnybos pateiktus duomenis apie Skuodo miestą (žr. 11 pav.), matyti, kad bedarbių skaičius, kaip ir visoje šalyje, buvo ženkliai išaugęs 2021 metais dėl Covid-19 pandemijos sukeltų pasekmių, kitais metais jis buvo gan stabilus ir svyravo tarp 200-250 asmenų. 2021 m. skaičiaus augimas buvo stebimas visose bedarbių grupėse. Iš pateiktų statistikos duomenų akivaizdu, kad jautriausios grupės, kurioms sudėtingiausia integruotis į darbo rinką, Skuodo mieste yra moterys, jaunimas (16-29 metai) bei vyresni nei 50 metų bedarbiai.

Per 2022 m. Užimtumo tarnyboje buvo registruota apie 440 laisvų darbo vietų Skuodo mieste. Daugiausiai laisvų darbo vietų buvo skirta pagalbiniam darbininkams (apie 11 proc. visų laisvų darbo vietų), 6 proc. - pakuotojams, 4 proc. - virėjams, 3 proc. – valytojams. Ne visos darbo vietos buvo užpildomos greitai, todėl galima daryti prielaidą, kad Skuodo mieste vyrauja struktūrinis nedarbas, kai darbo jėgos profesinės–kvalifikacinės struktūra neatitinka darbo vietų profesinei–kvalifikacinei struktūrai. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis Skuodo rajone per pastaruosius penkerius metus paauogo 16 proc. (žr. 12 pav.), tačiau palyginus su šalies ir apskrities rodikliais, buvo nedidelis: 2022 m. III-ą ketvirtį sudarė 73,9 proc. šalies ir 79,8 proc. Klaipėdos apskrities vidurkio. Skuodo rajone 2023 m. pradžioje veikė 240 įmonių, visos jos atitiko mažų ir vidutinių įmonių statusą. Per penkerius metus įmonių skaičius išaugo 6 proc. (žr. 13 pav.), tačiau, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, paskaičiuota, kad rajono verslumo lygis 2023 m. pradžioje sudarė tik 15,5 SVV/1000 gyv., tenkančių 1000 gyventojų. Šis rodiklis buvo daugiau nei perpus žemesnis už bendrą šalies (35 SVV/1000 gyv.) ir Klaipėdos regiono rodiklius (33,9 SVV/1000 gyv.). Skuodo rajone mažose ir vidutinėse įmonėse 2023 m. pradžioje dirbo 1391 darbuotojas. Daugiausia darbuotojų (30 proc.) dirbo įmonėse, kurių darbuotojų skaičius sudarė 20-49 darbuotojus ir 5-9 darbuotojus (20 proc.) (žr. 14 pav.).

Nagrinėjant Skuodo rajono įmonių pajamų struktūrą pagal ekonominės veiklos rūšį, matyti, kad didžiausią apyvartą generuoja prekybos įmonės, kasyba ir karjerų eksploatavimas bei apdirbamoji gamyba ir kasyba (žr. 15 pav.). Tai nedidelę pridėtinę vertę sukuriantys sektoriai. Dėl tokios ekonominių veiklų struktūros, pridėtinės vertės, tenkančios vienam dirbančiajam rodiklis Skuodo rajone 2021 m. sudarė tik 18,4 buvo beveik dvigubai mažesnis nei Klaipėdos regione (30,1) ar šalyje (31,5) (žr. 16 pav.). Atoki rajono geografinė padėtis, mažas gyventojų tankumas, migracija į kitas šalies savivaldybes bei užsienį lemia, kad investicijų pritraukiama nedaug. Materialinių investicijų Skuodo rajone (žr. 17 pav.) kiekis, tenkantis vienam gyventojui 2021 m. sudarė 561 Eur buvo keliskart mažesnis nei Klaipėdos regione (3724 Eur) ir šalyje. Panagrinėjus materialinių investicijų struktūrą 2021 m., matyti, jog daugiausiai investuota į viešąjį sektorių bei žemės ūkio sritį (žr. 18 pav.). Tiesioginių investicijų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, Skuodo rajone 2021 m. sudarė 483 Eur buvo daugiau nei 10 kartų mažesnis nei Klaipėdos regione (5557 Eur) ir apie 20 kartų mažesnis nei vidutiniškai šalyje (9661 Eur) (žr. 19 pav.).

Skuodo rajono teritorijos bendrajame plane yra numatyta pramonės zona, tačiau iki šiolei joje nebuvo įrengta bent minimali infrastruktūra ir nesudaryta galimybė pritraukti investuotojus. Išvystyti infrastruktūrą Skuodo pramonės zonoje planuojama 2024-2029 m., įgyvendinant 2022-2030 metų Klaipėdos regiono plėtros planą.

Rengiant Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategiją, 2023 m. kovo 1 d. buvo organizuota sutelktos (focus) grupės diskusija su vietos verslininkais, siekiant išsiaiškinti jų problemas ir poreikius. Verslininkai pabrėžė, kad Skuodo mieste trūksta kvalifikuotų darbuotojų tam tikrose srityse (pvz. informacinių technologijų), daug žmonių yra išvykę dirbti į užsienį ar aplinkines savivaldybes, nors yra registruoti Skuodo mieste. Skuodo miestas ir visas rajonas yra labai maža vartotojų rinka, poreikiai riboti, negeneruojama didelė prekybos apyvarta nė vienoje srityje, čia vystomos daugiau tradicinės verslo šakos, naujovės sunkiai įsigali. Pažymėta, kad Skuodo mieste nėra veikiančių socialinio verslo įmonių. Pabrėžta, kad menkai išnaudojama kaimo ūkininkų ir mieste verslu užsiimančių žmonių partnerystė, mieste galėtų būti aktyviau prekiaujama rajonų ūkininkų produkcija, vykdomas žemės ūkio produkcijos perdirbimas ir taip trumpinamos maisto tiekimo grandinės. Verslininkų nuomone, įgyvendinant Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategiją, reikalinga vykdyti veiksmus, susijusius su gyventojų verslumo skatinimu, socialinio verslo vystymu, verslo ryšių tarp miesto ir kaimo vietovių stiprinimu, gyventojų kompetencijų stiprinimu, siekiant padėti jiems integruotis į darbo rinką.

<p>4. Socialinė atskirtis. Socialinę atskirtį ir socialinių paslaugų poreikius Skuodo mieste ir Skuodo rajone, kaip ir kitose šalies savivaldybėse, lemia tokie demografiniai veiksniai kaip gyventojų senėjimas, vidinė ir tarptautinė migracija, tokie ekonominiai veiksniai kaip nedarbas, nedidelis darbo užmokestis bei tokie socialiniai veiksniai, kaip mažos užimtumo (ypač jaunimo) galimybės, socialinių įgūdžių stoka, psichoaktyvių medžiagų vartojimas. Socialinę atskirtį labiausiai patiria asmenys su negalia ir jų šeimos nariai, šeimos, patiriančios socialinę riziką ir jose augantys vaikai, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimų nariai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys, mažiau galimybių turintis jaunimas bei migrantai.</p> <p>Asmenų su negalia skaičius 2018-2022 m. Skuodo mieste sumažėjo, tas pats pasakytina apie vaikų su negalia skaičių (žr. 20 pav.). Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius Skuodo mieste per pastaruosius penkerius metus išliko gana stabilus (nežymiai išaugo 2022 m.) (žr. 21 pav.), kaip ir jose augančių vaikų skaičius. 2022 m. Skuodo mieste buvo 42 socialinę riziką patiriančios šeimos, kuriose augo 85 vaikai. Socialinių įgūdžių stokojančių šeimų pastaruosius kelis metus augo ir 2022 m. Skuodo mieste jų buvo 76.</p>
<p>Panagrinėjus pastarųjų penkerių metų duomenis, matyti, kad nuo 2018 m. iki 2022 m. policijoje užregistruotų smurto artimoje aplinkoje atvejų skaičius Skuodo rajone išaugo apie 20 proc. (žr. 22 pav.). Skuodo rajone užregistruotų asmenų, nukentėjusių nuo nusikaltimų artimoje aplinkoje, skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyv. 2021 m. sudarė 373 ir buvo gerokai aukštesnis nei Klaipėdos regione (192) ar šalyje (218) (žr. 2 lentelę). Tarp nukentėjusiųjų nemenką dalį sudarė vaikai (168 atvejai 100 tūkst. gyv.), šis rodiklis taip pat buvo blogesnis nei Klaipėdos regione (107) ir šalyje (155).</p> <p>Nors smurto artimoje aplinkoje problema Skuodo rajone aštrėja, bendras nusikalstamumo lygis nėra labai didelis. Nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, skaičius, tenkantis 100 tūkst. 14-17 metų amžiaus vaikų (žr. 23 pav.), pastaruosius penkerius metus Skuodo rajone buvo panašus į šalies ir Klaipėdos apskrities rodiklių reikšmes, tą patį galima pasakyti ir apie suaugusių asmenų analogišką rodiklį (žr. 24 pav.) - asmenų, įtariamų (kaltinamų) padarius nusikalstamas veikas, skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, ženkliai neišsiskyrė iš šalies ir Klaipėdos apskrities rodiklių ir dažnai buvo už juos žemesnis.</p>
<p>Socialinės paslaugos – paslaugos, kurias teikia šiuolaikinė socialinės apsaugos sistema, apima aštuonias socialinės rizikos grupes (liga, neįgalumas, senatvė, našlystė, šeima (vaikai), nedarbas, būstas, socialinė atskirtis). Socialinės paslaugos – tai pagalbos suteikimas asmenims įvairiomis nepiniginėmis formomis bei pagalbos pinigais, siekiant grąžinti sugebėjimą pasirūpinti savimi ir integruotis į visuomenę. Remiantis Skuodo rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plano duomenimis, Skuodo rajono savivaldybės teritorijoje veikia 3 socialines paslaugas teikiančios įstaigos - BĮ Skuodo socialinių paslaugų šeimai centras, VšĮ Skuodo globos namai, VšĮ Ylakių globos namai. BĮ Skuodo socialinių paslaugų šeimai centro ir VšĮ Ylakių globos namų steigėja yra Skuodo rajono savivaldybė, o VšĮ Skuodo globos namų steigėja yra Skuodo Švč. Trejybės parapija. Veikia 6 nevyriausybinių organizacijos (Skuodo rajono neįgalųjų draugija, Lietuvos aklujų ir silpnaregių sąjungos Skuodo rajono skyrius, Telšių vyskupijos „Caritas“ organizacijos Skuodo skyrius, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Skuodo viltis“, Skuodo krašto bendruomenė, Šauklių kaimo bendruomenė). Remiantis socialinių paslaugų plano duomenimis, galima teigti, kad savivaldybei priklausančios organizacijos teikia tikrai didelę dalį socialinių paslaugų rajono gyventojams.</p>
<p>Skuodo rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plane rašoma, kad nuo 2023 m. sausio mėnesio pradėtos teikti prevencinės socialinės paslaugos visiems asmenims, šeimoms ir bendruomenėms, siekiantiems (siekiančioms) stiprinti asmens (šeimos) gebėjimą savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir asmens (šeimos) dalyvavimą visuomenės gyvenime, stiprinti bendruomenės socialinį aktyvumą ir skatinti bendruomenės socialinę įtrauktį, taip pat stiprinti asmens (šeimos) žinias ir ugdyti įgūdžius, kad ateityje būtų išvengta galimų socialinių problemų ir socialinės rizikos atsiradimo. Prevencinėms socialinėms paslaugoms priskiriamos potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieškos paslauga, kompleksinės paslaugos šeimai, darbas su bendruomene ir kitos paslaugos.</p> <p>Skuodo rajone taip pat teikiamos bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, kitos bendrosios socialinės paslaugos)</p>
<p>Statistikos duomenys apie socialinių paslaugų gavėjus Skuodo mieste, pateikiami 3 lentelėje, rodo, kad socialinių paslaugų gavėjų skaičius per pastaruosius penkerius metus augo, o tai liudija apie poreikio augimą bei nuolatines valstybės bei savivaldybės investicijas į plėtrą. Pastebima, kad nors bendrai Skuodo rajone nevyriausybinių organizacijos teikia daug paslaugų, Skuodo mieste to yra mažiau, pavyzdžiui, socialinės globos paslaugos yra teikiamos tik savivaldybės įstaigose. Lietuvos teritorijos bendrajame plane (patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789), numatyta, kad Skuodo rajone, kaip ir kituose rajonų centruose iki 2030 metų prioritetą turėtų būti skiriamas nestacionarių socialinių paslaugų plėtrai institucijose ir tokių paslaugų teikimui namuose.</p>

Skuodo rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plane, socialinių paslaugų vizijos dalyje, pabrėžiama, jog būtinas socialinių paslaugų teikėjų tinklo plėtimas, įtraukiant nevyriausybinės organizacijas, bendruomenes į socialinių paslaugų plėtrą ir teikimą. Taip pat išskirtos prioritetingos socialinių paslaugų plėtojimo kryptys: likusių be tėvų globos vaikų globos (rūpybos) šeimose skatinimas, palydėjimo paslaugos teikimo užtikrinimas likusiems be tėvų globos vaikams (nuo 16 m.), kuriems teikiama globa (rūpyba) socialinės globos įstaigoje, socialinę riziką patiriančioms vaikams (nuo 16 m.), kurie gyvena socialinę riziką patiriančiose šeimose, socialinės priežiūros šeimoms teikimas socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugų plėtra seniems ir neįgaliesiems asmenims, dienos socialinės globos paslaugų teikimas asmenims su proto negalia institucijoje, laikino atokvėpio paslaugų vaikams su negalia, suaugusiems asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims plėtra socialinių paslaugų įstaigose ir asmens namuose, asmeninio asistento pagalbą, integralios pagalbos (socialinės globos ir slaugos) asmens namuose paslaugų teikimas. Daugumą iš išvardintų prioritetingų paslaugų galėtų teikti nevyriausybinės organizacijos bei bendruomenės.

Rengiant Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategiją, buvo organizuota sutelktos (focus) grupės diskusija su socialinių paslaugų srities specialistais (iš Skuodo savivaldybės administracijos bei NVO), siekiant išsiaiškinti jų problemas ir poreikius. Diskusijos dalyviai išsakė nuomonę, kad Skuodo mieste yra aštri vienišų senyvo amžiaus žmonių problema. Jaunimas išvyksta gyventi ir dirbti į didesnius šalies miestus ar užsienį, o senyvo amžiaus tėvai, seneliai lieka vieni, jiems sudėtinga rasti prasmingų veiklų užimtumui, o sušlubavus sveikatai trūksta socialinės priežiūros ar socialinės globos paslaugų. Aktuali yra ir paslaugų plėtra neįgaliesiems asmenims bei jų šeimų nariams, stokojama socialinių įgūdžių formavimo ir palaikymo, integravimo į darbo rinką paslaugų, sociokultūrinių paslaugų. Skuodo mieste trūksta užimtumo paslaugų socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams, nepalankioje padėtyje esančioms šeimoms, auginančioms vaikus, mažiau galimybių turinčiam jaunimui, integracijos paslaugų iš Ukrainos atvykusiems karo pabėgėliams.

Apibendrinant poreikių ir galimybių analizę, galima daryti išvadą, kad pagrindiniai Skuodo miesto gyventojų poreikiai būtų: 1) socialinių ir kitų paslaugų išvystymas senyvo amžiaus bei neįgaliesiems asmenims ir jų šeimų nariams; 2) atviro darbo su jaunimu ir kitų paslaugų rūšių plėtra mažiau galimybių turinčiam jaunimui; 3) socialinių ir kitų paslaugų teikimas socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams, nepalankioje padėtyje esančioms (dėl paslaugų stokos) šeimoms, auginančioms mažus vaikus; 4) gyventojų kompetencijų stiprinimas siekiant pagelbėti įsidarbinti, pradėti ar plėtoti verslą (taip pat ir socialinį verslą). Rengiant Skuodo miesto 2023-2029 m. vietos plėtros strategiją ir siekiant geriau įvertinti vietos bendruomenės poreikius, buvo organizuotos ne tik diskusijos su verslo, NVO, jaunimo ir kt. organizacijų atstovais, bet ir surinktos bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektų idėjos, kurios kartu su analizės išvadomis tapo vietos plėtros strategijos tikslų, uždavinių bei veiksmų sudarymo pagrindu.

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Saugi gyvenamoji aplinka	1.	Mažėjanti vaikų, jaunimo ir darbingo amžiaus gyventojų dalis
2.	Igyta atviro, mobilaus darbo su jaunimu patirtis	2.	Jaunimui skirtų modernesnių paslaugų, užimtumo stoka
3.	Santykinai žemas nedarbo lygis	3.	Paslaugų šeimoms, auginančioms vaikus, trūkumas
4.	Populiarėja profesinis mokymas	4.	Moterims, jauniems žmonėms ir ilgalaikiams bedarbiams sudėtinga integruotis į darbo rinką, vyrauja struktūrinis nedarbas
5.	Sudarytos sąlygos tradiciniam vaikų neformaliajam ugdymui - veikia meno mokykla, kūno kultūros ir sporto centras, neformalaus ugdymo užsiėmimai bendrojo ugdymo mokyklose	5.	Mažesnės gyventojų pajamos, palyginti su Klaipėdos regiono ir šalies vidurkiu, dėl ženkliai mažesnių materialinių, tiesioginių užsienio investicijų bei žemo gyventojų verslumo
6.	Savivaldybė nuolat plečia socialinių paslaugų spektrą ir aprėptį	6.	Dėl senstančios visuomenės išaugęs socialinių paslaugų poreikis senyvo amžiaus vienišiesiems ir ligotiems asmenims
7.	Pamažu auga SVV įmonių skaičius	7.	Daugėja smurto artimoje aplinkoje atvejų

GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Pagal JT Žmonių su negalia teisių konvenciją, yra remiama bendruomeninių socialinių paslaugų plėtra, kuriant su apgyvendinimu ir užimtumu susijusių paslaugų infrastruktūrą, diegiant inovatyvias paslaugas	1.	Nepalanki Skuodo rajono geografinė padėtis (toli nuo šalies pagrindinių ekonomikos centrų)
2.	Galimybė susigrąžinti išvykusius į užsienio šalis, kituose šalies regionuose dirbančiuosius, karo pabėgėliai iš Ukrainos – potencialūs darbuotojai	2.	Asmenų, turinčių įvairių priklausomybių, skaičiaus augimas (šalies mastu)
3.	Nacionaliniu mastu skatinama perduoti dalį viešųjų paslaugų NVO ir bendruomenėms	3.	Senstančios visuomenės tendencijos, jaunimo išvykimas

5.	BIVP projektų dalyvių skaičius				15	16	12	5		48
----	--------------------------------	--	--	--	----	----	----	---	--	----

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1 uždavinio alternatyva - Sudaryti palankias sąlygas verslų, jų tarpe socialinių verslų, kūrimuisi ir plėtrai bei tikslinių grupių gyventojų įsidarbinimui. Ši alternatyva pasirinkta , nes išsamiausiai atspindinti silpnybėse nustatytų problemų sprendimą. Gyventojai į darbo rinką gali būti integruoti ne tik sudarant sąlygas jiems įgyti natūralių kompetencijų bei gauti samdomą darbą, tačiau ir sudarant sąlygas sukurti sau patiems darbo vietas per verslo pradžių (steigiant ir plėtojant labai mažas bei mažas įmones arba dirbant pagal verslo liudijimą/individualią veiklą). Labai svarbu ir tai, kad uždavinys apima inovatyvaus socialinio verslo kūrimosi ir plėtros skatinimą, nes išnaudojant jo galimybes, galima išspręsti vietos gyventojams aktualias socialiai pažeidžiamų gyventojų integracijos į darbo rinką problemas.	2 uždavinio alternatyva - Organizuoti Skuodo miesto gyventojų kvalifikacijos kėlimo priemones, siekiant palengvinti integraciją į darbo rinką. Ši alternatyva nepasirinkta , kadangi ji neapima svarbios silpnybėse identifikuotos problemos - žemo verslumo lygio, sprendimo. Pažymėtina, kad diskusijose su Skuodo miesto bendruomene, buvo pabrėžtas poreikis suteikti galimybes gyventojams sukurti sau patiems darbo vietas steigiant smulkaus verslo juridinių asmenį arba užsiimant individualia veikla.

1.2. UŽDAVINYS – Integruoti socialiai pažeidžiamus Skuodo miesto gyventojus į bendruomenę, teikiant jiems socialines bei kitas paslaugas
Šis uždavinys yra nukreiptas į 1,2,3,4,7 silpnųjų šalinimą, pasinaudojant 1,2,5,6 stiprybėmis, sušvelninant 2,3 grėsmes bei išnaudojant 1,3 galimybes. Siekiama, kad būtų suteiktos įvairesnės ir aukštesnės kokybės paslaugos mažiau galimybių turinčiam jaunimui (atviro darbo su jaunimu - prasmingo laisvalaikio, kito užimtumo paslaugos), senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems bei jų šeimos nariams (pagalbos namuose, dienos užimtumo, socialinių įgūdžių formavimo paslaugų, sociokultūrinių paslaugų), socialinės rizikos šeimoms bei jose augantiems vaikams (socialinių įgūdžių formavimo, sociokultūrinės ir pan. paslaugos) ir pan. Socialines ir kitas paslaugas teiktų nevyriausybinės ir bendruomeninės organizacijos, kurioms BIVP projektų vykdymas duotų stimulų ne tik suteikti pagalbą tikslinių grupių žmonėms, bet ir susiprinti administracinius gebėjimus. Planuojama įgyvendinti 5 BIVP projektus, kurių dalyviais taptų tikslinėms grupėms priklausantys 290 asmenų, jų tarpe ir migrantai (pvz., karo pabėgėliai iš Ukrainos, kurių 2022 m. Skuode gyveno 39 asmenys).

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmę
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0					4		1	5
2.	BIVP projektų dalyvių skaičius	0		19	77	56	75	50	25	302

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1 uždavinio alternatyva - Integruoti socialiai pažeidžiamus Skuodo miesto gyventojus į visuomenę, teikiant jiems socialines bei kitas paslaugas bendruomenėje. Ši alternatyva pasirinkta , nes geriausiai atitinka 1,2,3,4,7 silpnybėse identifikuotų problemų sprendimo būdą. Įvairias socialines paslaugas gavę tikslinių grupių gyventojai gebės geriau integruotis į visuomenę, įgis daugiau pasitikėjimo savimi bei aplinkiniais, o kadangi siūloma rinktis bendruomenines socialines paslaugas, sudaromos palankios sąlygos vystyti nevyriausybiniam sektoriui, kuris Skuodo mieste kol kas nepilnai išplėtotas.	2 uždavinio alternatyva - Teikiant informavimo paslaugas, padėti socialiai pažeidžiamiems Skuodo gyventojams gauti informacijos apie galimybes gauti socialines paslaugas bei išmokas. Ši alternatyva nepasirinkta , nes uždavinio formuluotė apima tik vieną iš Socialinių paslaugų kataloge numatytų paslaugų rūšių: informavimą apie paslaugas. Tuo tarpu, atlikus gyventojų poreikių analizę, akivaizdu, kad jiems yra reikalingos ir kitos socialinės paslaugos - tokios kaip socialinė priežiūra, socialinių įgūdžių formavimas ir pan.

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Informacija apie rengiamą Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategiją bei susitikimus su vietos bendruomene buvo paskelbta Skuodo miesto vietos veiklos grupės tinklalapyje <https://skuodomiestovvg.lt/> bei socialinio tinklo Facebook paskyroje: <https://www.facebook.com/Skuodo.miesto.VVG>.

2023 m. kovo 1 d. Skuodo mieste, Skuodo rajono savivaldybės Romualdo Granausko viešojoje bibliotekoje, įvyko sutelktų (focus) grupių diskusijos dėl Skuodo miesto 2023 - 2029 metų vietos plėtros strategijos rengimo. Diskusijos vyko su Skuodo miesto verslininkų bendruomene, jaunimu, nevyriausybinėmis ir bendruomeninėmis organizacijomis, Skuodo miesto vietos veiklos grupės bei Skuodo rajono savivaldybės administracijos ir Skuodo rajono savivaldybės įstaigų atstovais. Diskusijų metu buvo pristatyta pagrindinė informacija apie Skuodo miesto 2023-2029 m. vietos plėtros strategijos rengimo eigą, sąlygas ir galimybes bei nagrinėjimi statistikos duomenys apie Skuodo miesto demografinę, socialinę ir ekonominę aplinką. Susitikimo dalyvių buvo paprašyta iki 2023 m. kovo 31 d. pateikti savo bendruomenės inicijuotos vietos plėtros idėjas el. paštu ir, kilus klausimams, konsultuotis su rengėjais.

2023 m. kovo 7 d. straipsnis apie rengiamą Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategiją buvo išspausdintas laikraščiuose "Mūsų žodis" bei "Vakarų Lietuva".

2023 m. balandžio 27 d. toje pačioje bibliotekoje įvyko susitikimas su Skuodo miesto gyventojais, kuriame buvo pristatyti siūlomi Skuodo miesto 2023-2029 m. vietos plėtros strategijos SSGG, tikslai, uždaviniai, Skuodo miesto bendruomenės narių pateiktos bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų idėjos, aptarta dėl vietos plėtros strategijos tikslo, uždavinių bei veiksmų formulavimo. 2023 m.

birželio 22 d. minėtoje bibliotekoje įvyko Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategijos finansinio veiksmų plano aptarimas. Diskusijos dalyviai aktyviai teikė pastabas ir pasiūlymus. Po visų susitikimų dalyviams jų nurodytais elektroninio pašto adresais buvo išsiunčiama pristatymo medžiaga ir prašoma per nustatytą terminą papildomai teikti pastebėjimus, pasiūlymus. 2023

m.. liepos 21 d. Skuodo miesto VVG tinklalapyje buvo pavišintas Skuodo miesto 2023-2029 m. vietos plėtros strategijos projektas ir kviesta teikti pastabas iki 2023 m. rugpjūčio 3 d.

Susitikimų protokolai, kuriuose apibendrinti diskusijų rezultatai, fotofiksacijos bei dalyvių sąrašai, straipsnio kopija, interneto svetainės skelbimo kopija yra pateikiami priede Nr. 2.

SKUODO MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - <u>Kurti sąlygas, padedančias socialiai pažeidžiamiems ir socialine atskirti patiriančiams Skuodo miesto gyventojams aktyviai integruotis į socialinę ir ekonominę aplinką</u>									
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	iš viso 2023-2029 m.
	Europos socialinis fondas +		31 191,23	162 707,03	#VALUE!	169 282,31	48 246,38	22 027,44	#VALUE!
	Europos regioninės plėtros fondas		25 475,35	101 901,40	25 475,35	50 950,70	25 475,35	25 475,35	254 753,50
	LR valstybės biudžetas		9 999,99	46 695,60	33 047,20	38 864,65	13 009,72	8 382,84	150 000,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos		11 764,69	54 936,01	38 879,06	45 723,12	15 305,55	9 862,17	176 470,59
	Privačios lėšos								
	Iš viso tikslui:		78 431,26	366 240,04	#VALUE!	304 820,78	102 037,00	65 747,80	#VALUE!
1.1 UŽDAVINYS - <u>Sudarvinti palankias sąlygas verslu, jų tarpe socialinių verslu, kūrimuisi ir plėtrai bei tikslinių grupių gyventojų įsidarbinimui</u>									
	Europos socialinis fondas +		0,00	31 439,59	#VALUE!	46 247,23	32 512,50	0,00	#VALUE!
	Europos regioninės plėtros fondas		25 475,35	101 901,40	25 475,35	50 950,70	25 475,35	25 475,35	254 753,50
	LR valstybės biudžetas		4 495,65	23 530,76	16 292,59	17 152,58	10 233,15	4 495,65	76 200,38
	Savivaldybės biudžeto lėšos		5 289,00	27 683,25	19 167,75	20 179,50	12 039,00	5 289,00	89 647,50
	Privačios lėšos								
	Iš viso uždaviniui:		35 260,00	184 555,00	#VALUE!	134 530,00	80 260,00	35 260,00	#VALUE!

1.1.1. Veiksmas. Socialiai pažeidžiamų asmenų kompetencijų stiprinimas padedant jiems integruotis į darbo rinką per socialinį verslą (numatoma vykdyti 1 paramos socialiniam verslui projektą, projekto įgyvendinimo pradžia 2024 m., pabaiga - 2029 m., planuojama sukurti 4 darbo vietas (etatus))	Viešieji ir/ar privatus juridiniai asmenys, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +				PATIKSLIN TA				
		Europos regioninės plėtros fondas	25 475,35	101 901,40	25 475,35	50 950,70	25 475,35	25 475,35	254 753,50	
		LR valstybės biudžetas	4 495,65	17 982,60	4 495,65	8 991,30	4 495,65	4 495,65	44 956,50	
		Savivaldybės biudžeto lėšos	5 289,00	21 156,00	5 289,00	10 578,00	5 289,00	5 289,00	52 890,00	
		Privačios lėšos								
Iš viso veiksmui:		35 260,00	141 040,00	35 260,00	70 520,00	35 260,00	35 260,00	352 600,00		
1.1.2. Veiksmas. Pagalbos ekonomiškai neaktyviems asmenims įgyti kvalifikaciją ir integruotis į darbo rinką iniciatyvos (numatoma vykdyti 2 projektus, projektų įgyvendinimo pradžia 2025 m., pabaiga - 2027 m., planuojamas dalyvių skaičius 38 asmenys)	Viešieji ir/ar privatus juridiniai asmenys, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +		20 602,09	34 336,81	13 734,73			68 673,63	
		Europos regioninės plėtros fondas								
		LR valstybės biudžetas		3 635,66	6 059,44	2 423,78			12 118,88	
		Savivaldybės biudžeto lėšos		4 277,25	7 128,75	2 851,50			14 257,50	
		Privačios lėšos								
Iš viso veiksmui:			28 515,00	47 525,00	19 010,00			95 050,00		
1.1.3. Jauno verslo iniciatyvų skatinimas Skuodo mieste (numatoma vykdyti 1 projektą, projekto įgyvendinimo pradžia 2025 m., pabaiga - 2028 m., paremta 10 jauno verslo subjektu)	Viešieji ir/ar privatus juridiniai asmenys, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +		10 837,50	32 512,50	32 512,50	32 512,50		108 375,00	
		Europos regioninės plėtros fondas								
		LR valstybės biudžetas		1 912,50	5 737,50	5 737,50	5 737,50		19 125,00	
		Savivaldybės biudžeto lėšos		2 250,00	6 750,00	6 750,00	6 750,00		22 500,00	
		Privačios lėšos								
Iš viso veiksmui:			15 000,00	45 000,00	45 000,00	45 000,00		150 000,00		

1.2 UŽDAVINYS - Integruoti socialiai pažeidžiamus Skuodo miesto gyventojus į visuomenę, teikiant jiems socialines bei kitas paslaugas bendruomenėje.

		Europos socialinis fondas +		31 191,23	131 267,44	94 942,80	123 035,09	15 733,88	22 027,44	418 197,88	
		Europos regioninės plėtros fondas		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		LR valstybės biudžetas		5 504,34	23 164,84	16 754,61	21 712,07	2 776,57	3 887,19	73 799,63	
		Savivaldybės biudžeto lėšos		6 475,69	27 252,76	19 711,31	25 543,62	3 266,55	4 573,17	86 823,09	
		Privačios lėšos									
		Iš viso uždaviniui:		43 171,26	181 685,04	131 408,72	170 290,78	21 777,00	30 487,80	578 820,59	
1.2.1. Veiksmas. Sociokultūrinių paslaugų pasiūlos didinimas socialiai pažeidžiamiems gyventojams (numatoma vykdyti 2 projektus, Projektų įgyvendinimo pradžia - 2024 m., pabaiga - 2026 m., planuojamas dalyvių skaičius - 100 asmenų)	Viešieji ir/ar privatus juridiniai asmenys, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +		15 296,23	61 184,94	30 592,47	45 888,70			152 962,35	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas		2 699,34	10 797,34	5 398,67	8 098,01				26 993,36
		Savivaldybės biudžeto lėšos		3 175,69	12 702,76	6 351,38	9 527,07				31 756,89
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui:		21 171,26	84 685,04	42 342,52	63 513,78				
1.2.2. Veiksmas. Mažiau galimybių turinčio jaunimo užimtumo veiklų plėtojimas (numatoma vykdyti 1 projektą, projekto įgyvendinimo pradžia 2024 m., pabaiga - 2027 m., planuojamas dalyvių skaičius - 136 asmenys)	Viešieji ir/ar privatus juridiniai asmenys, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +		15 895,00	63 580,00	39 737,50	39 737,50			158 950,00	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas		2 805,00	11 220,00	7 012,50	7 012,50				28 050,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos		3 300,00	13 200,00	8 250,00	8 250,00				33 000,00
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui:		22 000,00	88 000,00	55 000,00	55 000,00				

1.2.3. Veiksmas. Bendruomeninės pagalbos senyvo amžiaus, neįgaliems asmenims, migrantams iniciatyvų skatinimas (planuojama vykdyti 1 projektą, projekto įgyvendinimo pradžia 2025 m., pabaiga - 2027 m., planuojamas dalyvių skaičius - 30 asmenų)	Viešieji ir/ar privatus juridiniai asmenys, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +			6 502,50	15 172,50	21 675,00			43 350,00	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			1 147,50	2 677,50	3 825,00				7 650,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos			1 350,00	3 150,00	4 500,00				9 000,00
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui:			9 000,00	21 000,00	30 000,00				
1.2.4. Veiksmas. Socialinių įgūdžių palaikymo paslaugų senyvo amžiaus ir neįgaliems asmenims plėtojimas (planuojama vykdyti 1 projektą, projekto įgyvendinimo pradžia 2026 m., pabaiga - 2029 m., planuojamas dalyvių skaičius 36 asmenys)	Viešieji ir/ar privatus juridiniai asmenys, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +				9 440,33	15 733,88	15 733,88	22 027,44	62 935,53	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas				1 665,94	2 776,57	2 776,57	3 887,19		11 106,27
		Savivaldybės biudžeto lėšos				1 959,93	3 266,55	3 266,55	4 573,17		13 066,20
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui:				13 066,20	21 777,00	21 777,00	30 487,80		

Is viso vietos plėtros strategijai:	#VALUE!
Europos socialinis fondas +	#VALUE!
Europos regioninės plėtros fondas	424 753,50
LR valstybės biudžetas	180 000,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	176 470,59
Privačios lėšos	

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

Už Skuodo miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategijos (toliau - Strategijos) įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną bei bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų, skirtų Strategijai įgyvendinti atranką, bus atsakingas Skuodo miesto vietos veiklos grupės (toliau - VVG) pirmininkas, kuris organizuos darbus, formuos pavedimus VVG darbuotojams, o rezultatus pristatys ir teiks tvirtinti VVG tarybai (ją sudaro 9 asmenys, deleguoti Skuodo rajono savivaldybės, nevyriausybinų organizacijų bei verslo bei VVG visuotiniam narių susirinkimui pagal kompetenciją. VVG pirmininkas atsakingas už: 1) Strategijos administravimą, nediskriminuojančių ir skaidrių bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektų (toliau - BIVP projektų) atrankos kriterijų, BIVP projektų atrankos procedūrų parengimą ir patvirtintą VVG taryboje; 2) Kvietimų teikti BIVP projektus pagal Strategijoje nustatytus veiksmus parengimą ir viešą paskelbimą; 3) BIVP projektų pareiškėjų konsultavimą ir mokymą; 4) BIVP projektų, kurie atitinka vietos plėtros strategijos tikslus ir uždavinius, atranką, prioritetų suteikimą BIVP projektams, pagal jų indėlį į vietos plėtros strategiją; 5) BIVP priėmimą ir vertinimą, atranką ir paramos sumos nustatymą; 6) siūlomų finansuoti BIVP projektų sąrašo sudarymą; 7) Strategijos įgyvendinimo metinių ir galutinės ataskaitų rengimą; 8) Strategijos įgyvendinimo užtikrinimą ir BIVP projektų įgyvendinimo stebėseną; 8) VVG narių, kolegialaus valdymo organo sudėties, priimtų sprendimų, vykdomų BIVP projektų, atrankos kriterijų, BIVP projektų atrankos procedūrų viešinimą.

Organizuojant VVG veiklą Strategijos įgyvendinimo metu bus vadovujamasi Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių, patvirtintų 2022 m. spalio 28 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-672, 4.5 papunktyje nurodytais principais: 1) partnerystės ir atvirumo – įvairioms socialinėms grupėms suteikiamos vienodos galimybės dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją, siekiama į VVG veiklą įtraukti naujų narių; 2) lyčių lygybės – VVG ir (arba) jos kolegialaus valdymo organo nariais yra moterys ir vyrai ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų; 3) nediskriminavimo – VVG kolegialaus valdymo organo sudarymo principai, VVG sprendimų priėmimo tvarka ir kitos VVG įstatų nuostatos užtikrina, kad VVG vykdamas savo veiklą bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų bruožų ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius; VVG įstatų nuostatos leidžia juridinio asmens veikloje aktyviai dalyvauti neįgaliesiems, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą; 4) jaunimo dalyvavimo – bent vienas kolegialaus valdymo organo narys vietos plėtros strategijos rengimo metu yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos.

Strategijos įgyvendinimas ir BIVP projektų atranka bus organizuojami vadovaujantis Vidaus reikalų ministerijos patvirtintais teisės aktais ir VVG patvirtintu BIVP projektų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašu. Nustatytais terminais bus rengiami BIVP projektų atrankos planai ir teikiami atsakingoms institucijoms. VVG BIVP projektų atranką (kvietimų paskelbimo, vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir vietos plėtros projektų sąrašų sudarymo terminus) planuos ir vykdys atsižvelgdama į vietos plėtros strategijoje nustatytą vietos plėtros strategijos veiksmų įgyvendinimo terminus taip, kad būtų užtikrinama ne lėtesnė nei dokumentuose nustatyta vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmų įgyvendinimo sparta. Bus rengiami ir VVG valdymo organuose tvirtinami kvietimų teikti BIVP projektus dokumentai. Informacija apie kvietimus viešinama vietos žiniasklaidos priemonėse bei VVG interneto svetainėje ir socialinio tinklo Facebook paskyroje. Paskelbus kvietimą, bus organizuojami mokymai ir konsultacijos potencialiems BIVP projektų rengėjams. Pateiktus BIVP projektus vertins VVG paskirti vertintojai. BIVP projektai bus vertinami remiantis kvietime nustatytais atrankos kriterijais. Vadovaujantis BIVP projektų surinktų balų skaičiumi, bus sudaromi finansuojamų BIVP projektų sąrašai, į kuriuos patekusių projektų vykdytojai turės teisę gauti finansinę paramą.

Strategijos stebėseną bus **vykdoma nuolat ir** organizuojama vadovaujantis Vidaus reikalų ministerijos patvirtintais teisės aktais. VVG, atlikdama BIVP projektų stebėseną, rinks, analizuos informaciją apie BIVP projektų rengimo ir BIVP projektų įgyvendinimo eigą. Bus renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti BIVP projektus. VVG vykdomos BIVP projektų stebėsenos tikslas – laiku identifikuoti BIVP projektų rengimo ir įgyvendinimo problemas, keliančias riziką Strategijos tinkamam įgyvendinimui, ir imtis veiksmų šioms rizikoms suvaldyti.

VVG, vykdydama Strategijos įgyvendinimo stebėseną: 1) rinks, kaups ir analizuos informaciją apie Strategijos veiksmų įgyvendinimo eigą (pvz., faktinę veiksmų įgyvendinimo pradžią, BIVP projektų, kurie įgyvendina atskirus vietos plėtros strategijos veiksmus, veiklas, tikslines grupes, siekiamus rodiklius), Strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodiklių pasiekimą; prireikus atliks tyrimus (pvz., BIVP projektų vykdytojų ir (ar) veiklų dalyvių apklausas), skirtus nustatyti pasiektas Strategijos įgyvendinimo rodiklių reikšmes ir (ar) kylančias problemas; 2) vertins atliktų analizių, tyrimų rezultatus, lygindama juos su Strategijos nuostatomis; nustačiusi neatitikimų, laiku imsis veiksmų, reikalingų tobulinti Strategijos įgyvendinimą (pvz., inicijuos Strategijos keitimą) tam, kad būtų užtikrintas visų Strategijos veiksmų įgyvendinimas ir pasiekti Strategijos rodikliai; 3) atliks kitus Strategijos įgyvendinimo stebėsenos, vertinimo veiksmus, reikalingus laiku pašalinti Strategijos įgyvendinimo eigos trūkumus, suvaldyti riziką, kad Strategijos veiksmai nebus įgyvendinti ar bus įgyvendinti netinkamai, taip pat riziką, kad nebus pasiektos Strategijos įgyvendinimo rodiklių reikšmės.

Strategijos stebėsenai reikalingi duomenys bus surenkami iš oficialių institucijų (Vidaus reikalų ministerijos, Centrinės projektų valdymo agentūros ir kt.) teikiamų duomenų, BIVP projektų vykdytojų teikiamų duomenų, BIVP projektų dalyvių apklausų ir BIVP projektų įgyvendinimo vietose atliekamų apžiūrų metu gautos informacijos. Strategijos stebėseną, laikantis aukščiau nurodytos veiksmų sekos, bus atliekama pasibaigus kiekvienam metų ketvirčiui ir kalendoriniams metams. Nedidelės apimties Strategijos stebėsenos už kiekvieną metų ketvirtį ataskaita bus parengiama raštu ir teikiama susipažinti VVG nariams. Jos pagrindu priimami sprendimai (jei nustatomas poreikis) dėl Strategijos keitimo. Strategijos įgyvendinimo metinės ataskaitos bus tvirtinamos VVG visuotiniame narių susirinkime kasmet ir iki balandžio 1 d. bus teikiamos Vidaus reikalų ministerijai, įgyvendinimo rezultatai bus paviešinti vietos bendruomenei. Pilnai įgyvendinus Strategiją, bus parengta, patvirtinta ir paviešinta bei pateikta Vidaus reikalų ministerijai galutinė įgyvendinimo ataskaita.

Strategijos keitimas dažniausiai bus atliekamas VVG iniciatyva (iniciatyvos teisę turės nariai, darbuotojai, kolegialaus valdymo organo nariai). Teisės aktuose nustatytais atvejais Strategijos keitimą inicijuos Vidaus reikalų ministerija. VVG vietos plėtros strategijos keitimą esminio Strategijos keitimo atveju galės inicijuoti ne dažniau nei vieną kartą per kalendorinius metus, o neesminio Strategijos keitimo atveju galės inicijuoti ne dažniau nei vieną kartą per kalendorinių metų ketvirtį. Miesto VVG galės inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą esant bent vienam iš šių atvejų: 1) kai būtina keisti dėl teisės aktų reikalavimų; 2) kai Strategijos įgyvendinimo teritorijoje įvyksta ekonominiams, socialiniams ir (ar) demografiniams pokyčiai, dėl kurių keičiasi Strategijos įgyvendinimo teritorijos vystymosi poreikiai ir galimybės; 3) esant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ar įgyvendinimo administravimo sunkumų, dėl kurių kyla rizika neįgyvendinti Strategijos uždavinių, veiksmų, nepasiekti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodiklių; 4) siekiant atsižvelgti į Strategijos įgyvendinimo vertinimo išvadas ir rekomendacijas. Inicijuojant Strategijos pakeitimus, bus vadovaujama Vidaus reikalų ministerijos patvirtintuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais, įvertinant, ar apskritai Strategijos keitimas yra galimas. Strategijos keitimo procedūra bus vykdoma taip: 1) VVG gavus pasiūlymą keisti Strategiją, atsakingas VVG darbuotojas įvertins, ar keitimas yra galimas pagal teisės aktus ir neiškreipia Strategijos turinio; 2) pasiūlymas keisti Strategiją bus svarstomas VVG visuotiniame narių susirinkime; 3) priėmus sprendimą keisti Strategiją, teisės aktų nustatyta tvarka, jei yra poreikis - gaunama išvada dėl atitikties Klaipėdos regiono plėtros planui, gaunamas savivaldybės tarybos pritarimas; 4) Strategijos pakeitimai teikiami Vidaus reikalų ministerijai.

PRIEDAI:

1. Diagramos ir paveikslai;
2. Susitikimų protokolų, informavimo apie susitikimus skelbimų ir dalyvių sąrašų kopijos;
3. Strategijos finansinis pagrindimas.